

Iryna Romanashenko, Postgraduate Student
State Biotechnological University
Kharkiv, Ukraine

Girzheva Olga, Doctor of Economic Sciences, Professor
State Biotechnological University
Kharkiv, Ukraine

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-377-4-8>

**INFORMATION ECONOMY:
DEVELOPMENT AND REALITIES OF TODAY**

**ІНФОРМАЦІЙНА ЕКОНОМІКА:
РОЗВИТОК І РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ**

Аналізуючи виклики сучасного суспільства, можна сказати, що зараз панує час, коли переглядаються концептуальні підходи до визначення базових економічних понять, пов'язаних із впливом інформації на економічні процеси. Роль інформації в сучасних глобалізаційних умовах неможливо переоцінити. Всі процеси, що відбуваються у сучасному світі мають абсолютну залежність від інформації, знань, інновацій, креативу. Ці поняття дуже тісно пов'язані між собою, тому вчені у своїх дослідженнях постійно використовують їх у симбіозі. Отже можна сказати, що базові засади формування конкурентоспроможності і економічної безпеки на всіх рівнях господарювання сьогодні залежать від ефективності управління господарсько-економічними процесами в контексті якості, повноти, своєчасності та ефективності використання необхідної інформації.

Сучасний етап розвитку економіки характеризується посиленням інтеграційних процесів, однією із центральних причин виступає протиріччя між комп'ютерно-інформаційними технологіями та об'єктивною інтелектуальною обмеженістю економічних агентів. Це суттєво впливає на вибір форми взаємодії економічних суб'єктів, де перевага надається найбільш сучасним, зокрема мережевим, організаціям. Інформаційна революція, яка відбулася на базі комп'ютерно-інформаційних технологій, надала всій економічній системі та економіці підприємств новий фундамент, додавши до загальновідомих додатковий фактор виробництва – інформацію. Підвищення впливу інформації на рівень підприємства призводить

до додаткового вивчення її впливу на зміну системи управління фірмою, доцільності нової структури організації та інструментів визначення ефективності функціонування організації в нових економічних умовах.

Метою роботи є дослідити інформаційну економіку, а саме її розвиток та сьогоденний стан.

Згідно Кембриджського англійського бізнес-словника, інформаційна економіка – це економіка, в якій знання, інформація та послуги є більш цінними, ніж виробництво (технологічна революція, пов'язана з комп'ютерною та інформаційною економікою, прискорила перехід індустріально розвинених країн від виробничої економіки до економіки, що базується на послугах – а саме інформаційної економіки) [1].

Формування інформаційної економіки неможливе якщо існує невідповідність суспільства критерію інформаційності. При цьому практично всі науковці сходяться на думці, що ми живемо в епоху перетворення суспільства на інформаційне. І найважливішим питанням, що залежить наразі від нас, є збагачення інформаційного поля якісним, креативно-інноваційним наповненням, на основі якого за допомогою синергетичного ефекту створюватимуться якісно нові умови формування інформаційного суспільства. А саме передумови для зростання якості життя людини [2].

На сучасному етапі розвитку світової економічної системи відбувається інформаційна революція, яку більшість вчених, провідних економістів та політиків називають четвертою промисловою революцією. Концепція четвертої промислової революції (The Fourth Industrial Revolution), або Industry 4.0 була сформульована на Ганноверській виставці у 2011 р. для характеристики комплексу найсучасніших технологій, що впроваджуються у виробництво та опосередковують якісні зміни в бізнес-процесах, проте, ключові наративи інформаційної економіки були закладанні, ще у середні ХХ сторіччя [3].

Глобалізаційні процеси наразі є настільки багатовекторними, що наявність у них інформаційної складової не підлягає сумніву. Так, у Звіті про інформаційну економіку на Конференції ООН з питань торгівлі та розвитку визначалось, що «інформаційна економіка є одним із ключових понять у сучасній економіці. Розвиток концепції інформаційної економіки визнавав знання як товар, промислову діяльність, а потім вже- інформацію визнавав у якості технології [4].

Економіка інформаційного типу є новою галуззю економіки та управління національним господарством, яка вивчає економічні закони та закономірності у сфері виробництва, генерування науково-технічної інформації та наукових знань [2].

Розбудова інформаційної економіки потребує відповідного віддзеркалення цих процесів в економічній теорії та відзначення дискусійних питань появи нової якості у традиційних соціально-економічних інститутах (підприємства, ринки, державні інституції) [5]. У зв'язку з чим, доцільним буде дослідити сучасні трактування дефініції інформаційної економіки в тому контексті як її розуміють провідні економісти, дослідники та фахові експерти.

Український вчений, А.Г. Алексанян обґрунтовує, що більшість економістів розглядають інформаційну економіку як особливий тип економіки, який орієнтований на створення і використання інформації із застосуванням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що дає змогу поступового переходу до діджиталізації всіх економічних процесів. Це акцентує увагу на бурливому характері змін, які відбуваються в усіх сферах суспільного життя і пов'язані з дедалі більшим поширенням цифрових технологій [6].

В свою чергу, більш макроекономічної погляду дотримується В. Приймак, який говорить, що інформаційна економіка – це вищий етап розвитку постіндустріальної економіки, який формується в період п'ятого технологічного укладу. Зміни в новій економіці відбуваються за рахунок інновацій, які не обов'язково пов'язані з удосконаленням інформаційних технологій, а в мережеві економіці інформаційна взаємодія відбувається переважно на основі електронних мереж з використанням Інтернет-технологій [7].

Підсумовуючи наведений вище теоретичний базис можна виділити такі функції інформаційної економіки: 1) розбудова економіки нового типу та зміна традиційної парадигми; 2) являється інструментом цифрової трансформації бізнес-процесів та інноваційної політики; 3) виступає базою для технологічного прориву – тим самим мотивуючи розвиток інновацій; 4) виведення розвитку країни у глобальний економічний простір; 5) підвищення значення людського капіталу, знань та досліджень; 6) є фундаментом для структурних змін в організації соціально-економічної системи.

Метою формування інформаційної економіки є оптимальне використання інформаційних, інноваційних, інтелектуально-креативних ресурсів для створення передумов зростання якості життя населення через: а) гармонізацію та збалансованість

суспільно-економічних відносин; б) покращення добробуту людей та соціальної справедливості; в) підвищення екологічної, економічної та соціальної безпеки [2].

Отже, ми не можемо не погодитися з тим, що інформаційна економіка – це не просто постіндустріальна хвиля розвитку, це є окрема, самостійна парадигма світового економічного світогляду, яка є результатом еволюційних зрушень у технологічному, економічному, політичному та суспільному устрою на загальному міждержавному рівні.

Література:

1. Cambridge Business English Dictionary © Cambridge University Press). URL: <https://dictionary.cambridge.org>

2. Зінченко О.А. Інформаційна економіка: концепція, сутність та розвиток. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»* : збірник наукових праць. 2019. № 16. С. 3–13.

3. Котькалова-Литвин І.В. Інформаційна економіка: нова парадигма управління підприємством. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 4 (44). С. 77–82.

4. Information Economy Report (Series). United nations conference on trade and development. URL: <https://unctad.org/en/Pages/Publications/InformationEconomyReportSeries.aspx>

5. Баранов А.М. Информационная экономика: историко-методологические основания. *Journal of Economic History and History of Economics*. 2016. Vol. 17. No. 2. P. 297–318.

6. Алексанян А.Г. Інформаційна економіка: вплив на можливості людського розвитку. *Соціально-трудова відносина: теорія та практика: зб. наук. пр.* Київ : КНЕУ, 2018. № 1. С. 397–403.

7. Приймак В. Становлення інформаційної економіки в Україні та світі. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2014. Вип. 51. С. 9–15.